

mensparet sig 1,000 Kr., kan han dog ikke siges at være en velhavende Mand. Jeg finder det retfærdigt, at den Landarbejder, der vil købe sig et Husmandsbrug til f. Eks. 8,000 Kr., skal eje 1,000 Kr. i Ejendommen, og jeg har stillet mit Ændringsforslag ikke alene af Hensyn til Statskassens Risiko, men ogsaa og mest af Hensyn til Husmændene, hvem man, det tror jeg, vilde gøre en daarlign Tjeneste ved at lade dem faa et saa stort Brug; naar de skulle afdrage og forrente $\frac{9}{10}$ af Brugets Værdi. Forskellen mellem det, Udvalgets Flertal forlanger, en Landarbejder skal eje, og det, jeg forlanger, han skal eje, er ikke stor. Naar Talen er om et Husmandsbrug til 8,000 Kr., er det kun 200 Kr. mere. Under de nuværende Lønforhold vil en flittig og sparsommelig Landarbejder i kort Tid og uden at behøve at paalægge sig særlige Afsavn kunne sammenspare sig de 200 Kr.

Ved mit Ændringsforslag Nr. 24, som staar i nøje Forbindelse med Ændringsforslag Nr. 16, ville de Statshusmænd, som have stiftet Laan efter Lovene af 1899 og 1904, ved Hjælp af Tillægslaanene kunne komme op paa samme Maksimumsmaal som den Statshusmand, der stifter Laan efter den Lov, vi nu vedtage. Saaledes synes jeg, det bør være, men efter den højtærede Ministers Forslag, som er tiltraadt af Udvalget, ville de gamle Statshusmænds samlede Laan ikke kunne overstige henholdsvis 6,100 og 6,400 Kr., efter som de have stiftet Laanet i Henhold til Loven af 1899 eller til Loven af 1904, og det er i mine Øjne en Fejl, at alle Statshusmænd ikke stilles lige med Hensyn til det Laan, de have faaet eller ville faa af Statskassen. Det gør mig ondt, at den højtærede Minister stiller sig afvisende til mit Ændringsforslag om, at Sognekommunerne skulle gøres noget interesserede i, at Statskassen ikke lider Tab ved Opretelsen af Husmandsbrug. Dette Tab har til Dato været ret forsvindende. Ved Udgangen af sidste Finansaar har Stats-Laanefonden ved Tvangs- og Nødsalg af Husmandsbrug ikke en Gang tabt 7,000 Kr., og jeg tror, at Tabet ogsaa for Fremtiden vil blive yderst ringe, men det kan ikke fragaas, at der gives Tilfælde, hvor Køberen af et Statshusmandsbrug ikke er i Besiddelse af de Egenskaber, der bør kræves af en Statshusmand, og for dette bære de kommunale Raad en overvejende Skyld. Naar den ærede Ordfører mener, at man, hvis mit Ændringsforslag vedtages, undertiden vil komme til for Smed at rette

Bager, idet Statshusmanden ikke altid er hjemmehørende i den Kommune, hvor Bruget er beliggende, maa jeg sige, at dette dog vist i Almindelighed er Tilfældet, i alt Fald at han er boende i Nabokommunen, hvorfra man med Lethed kan skaffe sig paalidelige Oplysninger om hans personlige Kvalifikationer. Jeg har derfor fundet det retfærdigt, at der blev lagt et juridisk Ansvar paa Kommunerne, og jeg tror, som jeg udtalte i Forgaars, at dette Ansvar ikke paa nogen Maade vil forhindre en sund Benyttelse af Loven.

Ændringsforslag Nr. 6 frafalder jeg. Skønt jeg fremdeles mener, at 45 Aars Alderen for en Husmand, der skal overtage sit Brug, er en mere passende Grænse end 50 Aars Alderen, bl. a. af den Grund, at Staten faar sine Afdrag, og at Ejendommen kommer op over den Pris, hvortil den er købt, en Pris, som vist i ikke faa Tilfælde er for høj, er mit Ændringsforslag jo ikke af nogen principiel Natur, og da det ikke synes at vinde Gehør i dette høje Ting, skal jeg herved tage det tilbage. Jeg tager altsaa Ændringsforslag Nr. 6 tilbage.

Formanden: Ændringsforslag Nr. 6 paa Udvalgets Liste er taget tilbage. Hvis ikke nogen optager det, er det bortfaldet (Ophold). Det er bortfaldet.

R. Nielsen (Ringkøbing Amts 5te Valgkreds): Det var et Par Ytringer af Landbrugsministeren i Gaar, der gjorde, at jeg forlangte Ordet. Jeg syntes, at hans Ord gav mig nogen Udsigt til at vinde Tilstutning til de Betragtninger, jeg har gjort gældende, angaaende de saavel i det foreliggende Forslag som i de til samme stillede Ændringsforslag omhandlede Forhold. Jeg skal nævne disse Ytringer. Den første gik ud paa, at man mulig uden videre Skade kunde undvære § 4. Den anden gav den Tanke Udtryk, at der muligvis kunde gives Tilfælde, hvor det var ønskeligt, at man kunde frigøre de Husmandslodder, der her er Tale om, for den Baandlæggelse, der er lagt paa dem i Retning af, at de til evig Tid skulle vedblive at være Husmandslodder. Vi vide alle, at forud for den første Lov om Jord til Landarbejdere forelaa der Forslag om Havebrugslodder. Det vandt den Gang ikke Tilstutning, idet Kravet om at faa Lodderne saa store, at de vilde kunne give fuld Beskæftigelse til en Familie og give et saadant Udbytte af dens Arbejde, at vedkommende var i Stand til at leve